

VARA KOMMUN

socialförvaltningen

RIKTLINJER

För anmälan av allvarliga missförhållanden inom verksamheter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS 24 a

SOSFS 2008:11

Antagen av SN § 27/090225

G:\SN\3 Övriga\Original i Word form\Riktlinje allvarl missförhåll LSS.doc

POSTADRESS

Vara kommun
534 81 VARA

BESÖKSADRESS

St Torget 8
VARA

TEL EXP

0512-313 26

TEL VÄXEL

0512-310 00

FAX

0512-313 23

E-POST

vara.kommun@vara.se

HEMSIDOR

www.vara.se

1. Bakgrund

Socialtjänstlagen (2001:453, SoL) anger i kapitel 14 § 2 att:

”Var och en som är verksam i omsorger om äldre människor eller människor med funktionshinder” skall vaka över att dessa får god omvårdnad och lever under trygga förhållanden. Den som uppmärksammar eller får kännedom om ett allvarligt missförhållande i omsorgerna om någon enskild är skyldig att genast anmäla detta till socialnämnden.

Denna anmälningsskyldighet har varit lagstadgad sedan 1999.

Motsvarande anmälningsskyldighet när det gäller verksamhet enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387, LSS) har dock saknats.

2005-07-01 kompletterades LSS med ett antal nya paragrafer däribland 24a som lagfäster anmälningsskyldighet för verksamma även inom verksamheter enligt LSS.

” Var och en som fullgör uppgifter enligt denna lag skall vaka över att de personer som får insatser enligt lagen får gott stöd och god service och lever under trygga förhållanden. Den som uppmärksammar eller får kännedom om ett allvarligt missförhållande som rör en enskild som får insats enligt denna lag skall genast anmäla detta till den eller de nämnder som avses i 22§. Om inte missförhållandet avhjälpas utan dröjsmål, skall nämnden anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453.”¹⁾

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd vilka ligger till grund för de riktlinjer som socialnämnden antog 2005 (SN § 97) rörande anmälan av allvarliga missförhållanden i verksamhet enligt LSS.

Under år 2008 har Socialstyrelsen gett ut nya föreskrifter och allmänna råd om tillämpningen av LSS § 24a, SOSFS 2008:11 (S) vilka ligger till grund för följande riktlinjer.

2. Syfte

Socialnämndens riktlinjer med anledning av LSS 24 a § syftar till att:

- Garantera människor som har insatser enligt LSS ett bättre skydd
- Anställda skall ha kunskap om vilka rutiner som gäller i samband med anmälan av allvarliga missförhållanden
- Anställda skall vara medvetna om att de i sin yrkesutövning är skyldiga att anmäla allvarliga missförhållanden som de uppmärksammar eller som kommer till deras kännedom
- Ledningen skall få kännedom om allvarliga missförhållanden eller misstanke där- om och därmed snabbt kunna vidtaga direkta åtgärder och vidtaga åtgärder i förebyggande syfte

---

¹⁾ LSS 24a § st. 1 &3

3. Definitioner

Av SOSFS 2008:11, kapitel 4 § 1 framgår att

"Med allvarliga missförhållanden som ska anmälas enligt 24a § LSS ska avses såväl aktiva handlingar som försummelser som innebär eller har inneburit ett allvarligt hot mot eller har medfört allvarliga konsekvenser för enskildas liv, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa."

Aktiva handlingar kan vara

- fysiska övergrepp (t ex slag, nypningar och hårda tag)
- psykiska övergrepp (t ex hot, bestraffningar, trakasserier, skrämnel och kränkningar,
- sexuella övergrepp
- ekonomiska övergrepp (t ex stöld av pengar eller ägodelar, utpressning och förskingring)

Försummelser kan röra

- brister i den personliga hygien
- brister i mathållning
- brister i tand- och munhygien
- brister i den tillsyn som den enskilde får

4. Socialnämndens riktlinjer för anmälan av allvarliga missförhållanden

SOSFS 2008:11 innehåller såväl föreskrifter som allmänna råd,

Personer som omfattas av skyldigheterna i 24a § LSS

- den som är anställd, uppdragstagare, praktikant eller motsvarande, under utbildning eller deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Till vem skall anmälan göras?

- anmälan skall göras till utredare/utvecklare i omsorgen kring personer med funktionsnedsättning (OF) som ansvarar för utredning och dokumentation med anledning av anmälan samt ansvarar för information till socialnämnden.

Den enskilde medarbetaren kan alltid vända sig till resultatenhetschefen vid frågor angående anmälningar. Resultatenhetschefen kan också vara den som gör anmälan av allvarligt missförhållande.

Berör innehållet i anmälan den som ansvarar för att ta emot anmälningar görs anmälan till socialchefen.

Bifogad anmälningsblankett skall användas. Vid muntlig anmälan fyller utredare/utvecklare i OF blanketten.

Dokumentation

- av den dokumentation som förs i ärendet skall framgå:
  - vem som anmält missförhållandena (om den inte gjordes anonymt)
  - vad missförhållandena består av
  - när den muntliga eller skriftliga anmälan togs emot

- när och hur det allvarliga missförhållandet upptäcktes
- vad som framkom i utredningen
- vilket beslut som utredningen avslutas med
- när olika händelser inträffat och åtgärder vidtagits. År, månad, dag och eventuellt klockslag

Utredning

- utredning skall inledas senast dagen efter att en anmälan om ett allvarligt missförhållande togs emot.

Registrering

- en anmälan enligt 24 a § LSS skall registreras. Utredare/utvecklare OF ansvarar för att anmälan registreras och behandlas med sekretess på samma sätt som gäller övriga ärenden rörande enskildas personliga förhållanden (§4, kapitel 7 Sekretesslagen). Registrering sker genom separat diarieföring.

Åtgärder

- socialnämnden skall omedelbart
  - undanröja direkta hot mot den enskildes liv, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa, eller
  - förhindra att konsekvenserna för den enskildes liv, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa förvärras.
- socialnämnden skall anmäla till länsstyrelsen då allvarliga missförhållanden som anmälts, inte har avhjälpats utan dröjsmål.
- respektive resultatenhetschef ansvarar för i vilken utsträckning och hur den enskilde som utsatts för ett allvarligt missförhållande ska ges stöd och få information om anmälan och åtgärder.
- respektive resultatenhetschef ansvarar också för i vilken omfattning av och hur de som fullgör uppgifter och berörs av anmälan skall ges stöd och få information om anmälan och åtgärder.
- socialnämnden kan, i det enskilda fallet, delegera till resultatenhetschef, socialchef eller ordförande att vidtaga omedelbara åtgärder, med anledning av inkommen anmälan.
- Respektive resultatenhetschef ansvarar för att berörd personal får kontinuerlig information om dessa riktlinjer. Information om riktlinjerna skall även ingå som en del i introduktion av nyanställda.

Anmälan av allvarliga missförhållanden i omsorgen om äldre och funktionshindrade (24 a § LSS)

Anmälan avser:

(vem/vilka personer berörs negativt av det allvarliga missförhållandet)

Namn	Pnr
Bostadsadress	

Markera typ av missförhållande med kryss

- Övergrepp och brister i omsorgerna som utgör ett allvarlig hot mot eller har medfört allvarliga konsekvenser för den enskildes liv, hälsa, personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa
- Ett bemötande av äldre och funktionshindrade som klart avviker från grundläggande krav på respekt för självbestämmande, integritet, trygghet och värdighet

Aktiva handlingar kan vara:

- Fysiska övergrepp (t.ex. slag, nypningar och hårda slag)
- Psykiska övergrepp (t.ex. hot, bestraffningar, trakasserier, skrämnel och kränkningar)
- Sexuella övergrepp
- Ekonomiska övergrepp (t.ex. stöld av pengar eller ägodelar, utpressning och förskingring)

Försummelse kan vara

- Brister i personlig hygien
- Brister i mathållning
- Brister i tand- och munhygien
- Brister i den tillsyn som den enskilde får
- Återkommande brister i omsorgerna som t.ex. beror på bristande arbetsrutiner
- Övrigt

Anmälares beskrivning av händelseförloppet

Konsekvenser för den enskilde

Eventuella vidtagna åtgärder

Datum, eventuellt klockslag, för anmälan

--

Anmälares underskrift

--

Anmälan mottagen av

--

